

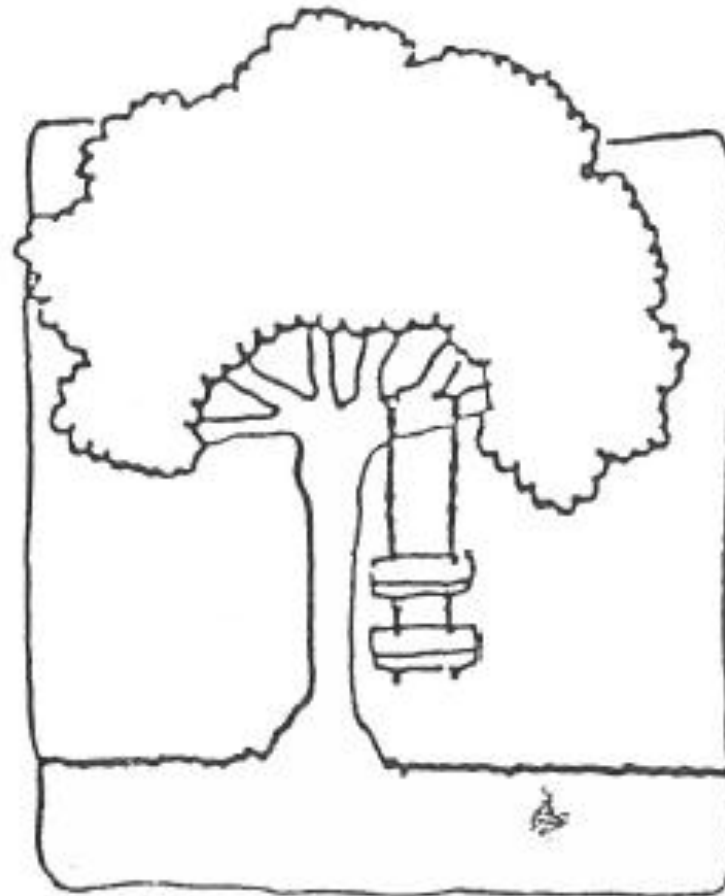
Odstąpienie od umowy o zamówienia publiczne

Maciej Jamka

Konferencja SIDIR "Nowa perspektywa finansowania
zamówień publicznych w inwestycjach budowlanych"

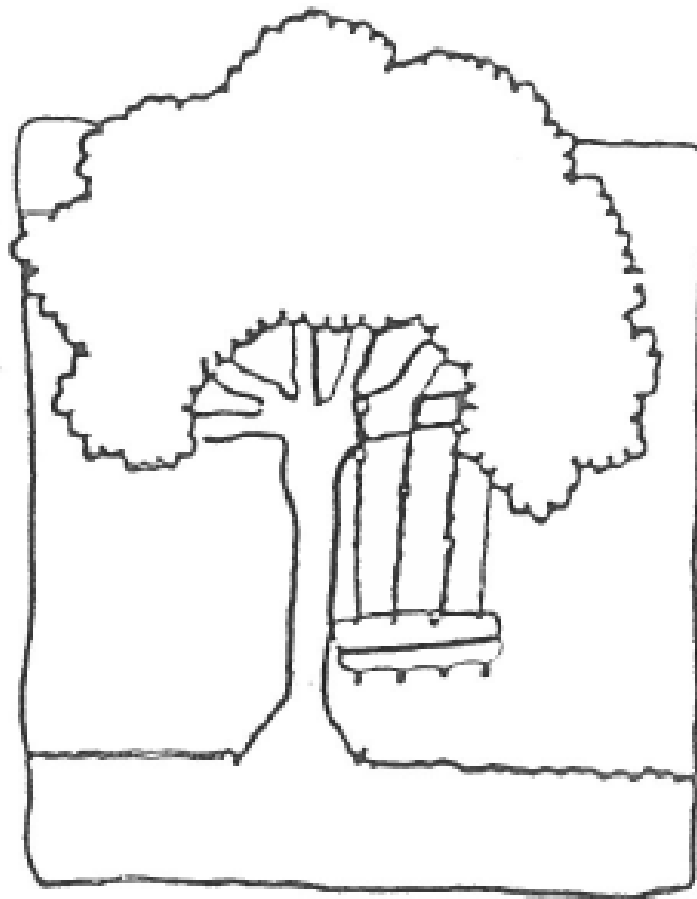
Warszawa, 7-8 grudnia 2015 r.

JAK USTAWA STAJE SIĘ PRAWEM

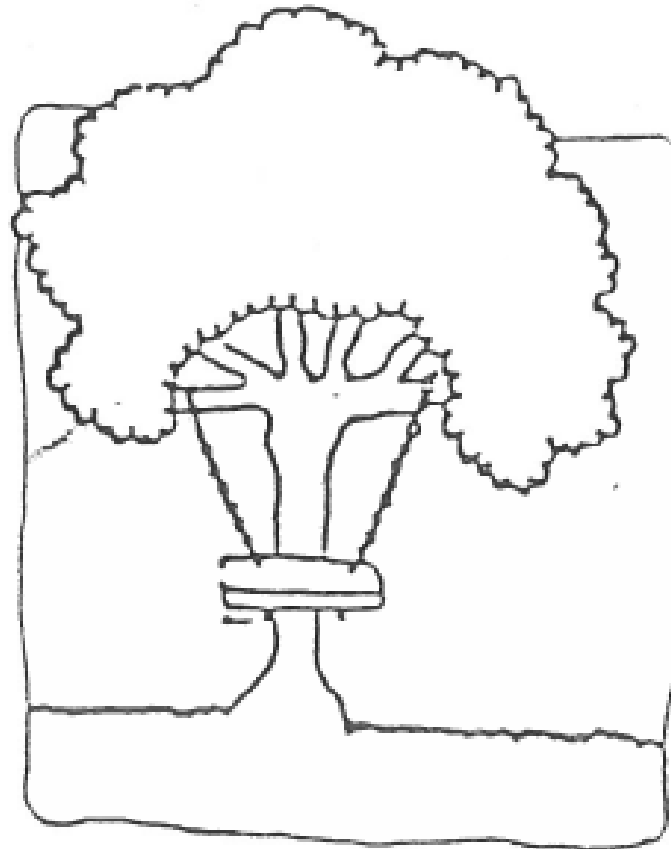
AS INTRODUCED

JAK USTAWA STAJE SIĘ PRAWEM

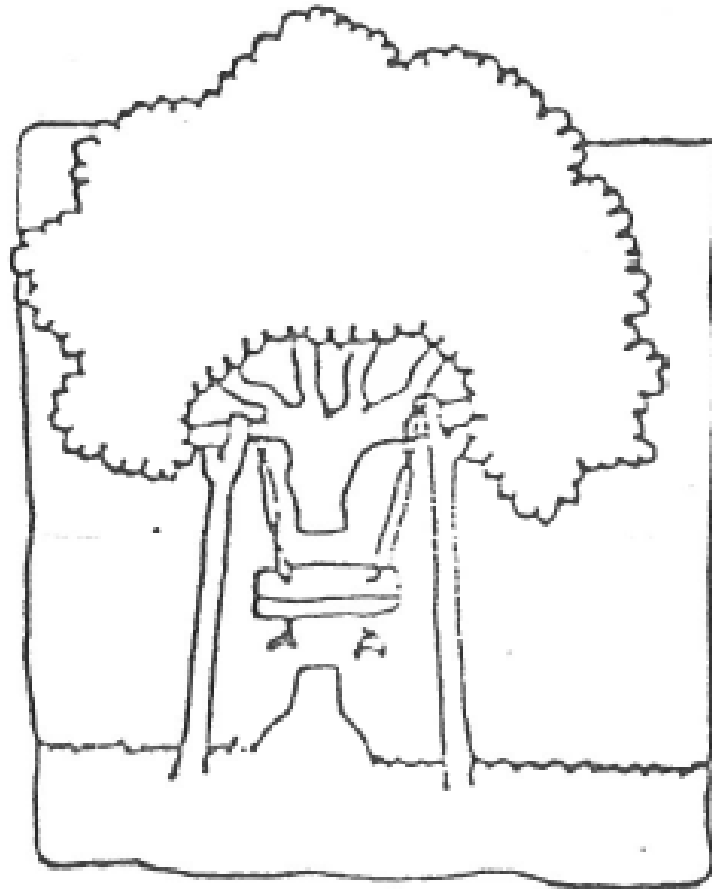
AS AMENDED IN
COMMITTEE

JAK USTAWA STAJE SIĘ PRAWEM

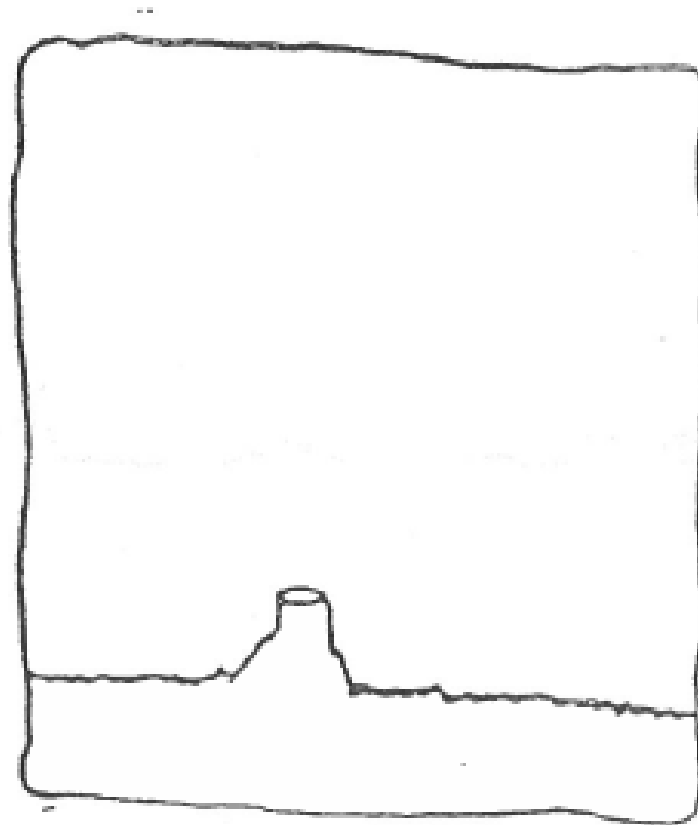
AS AMENDED ON
SECOND READING

JAK USTAWA STAJE SIĘ PRAWEM

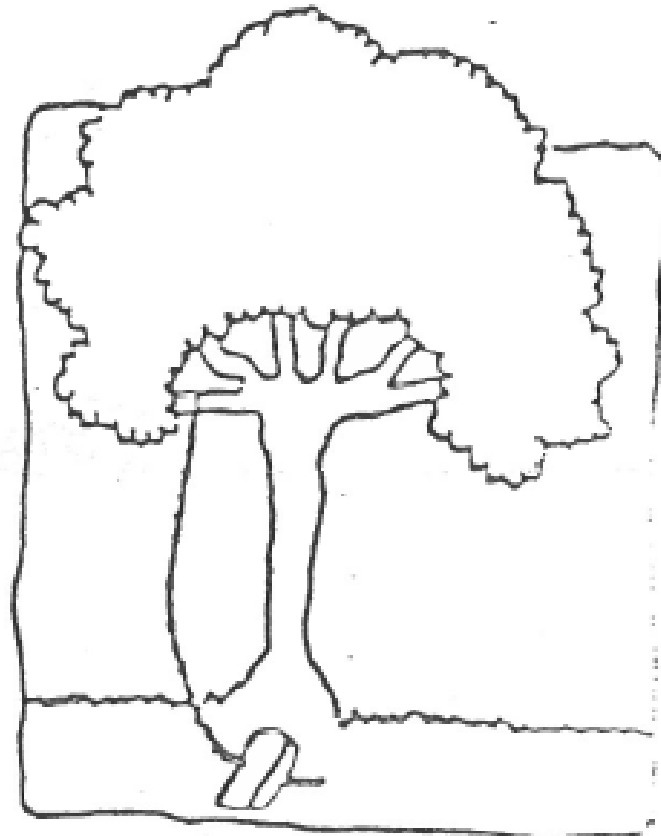
AS ENACTED

JAK USTAWA STAJE SIĘ PRAWEM

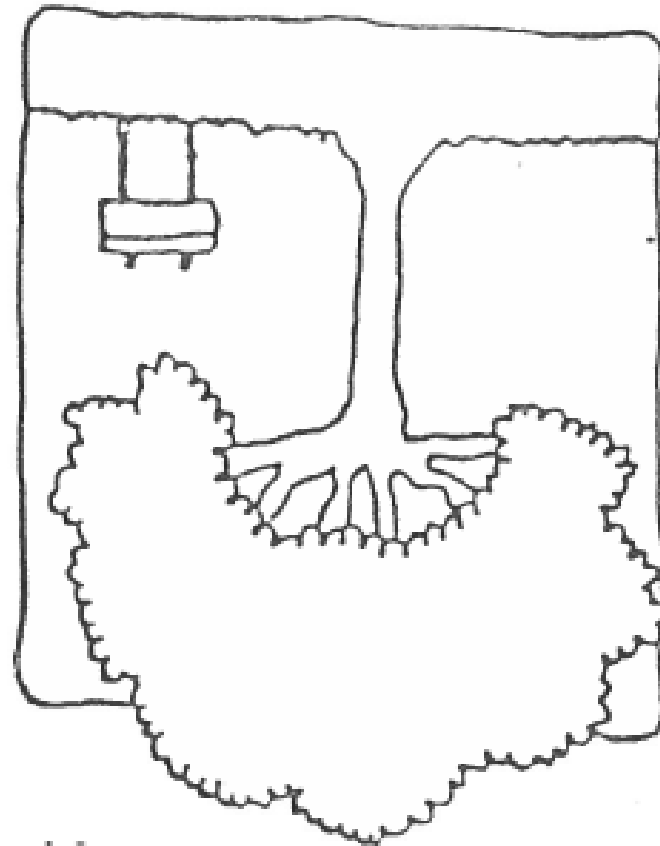
AS FUNDED BY JOINT
BUDGET COMMITTEE

JAK USTAWA STAJE SIĘ PRAWEM

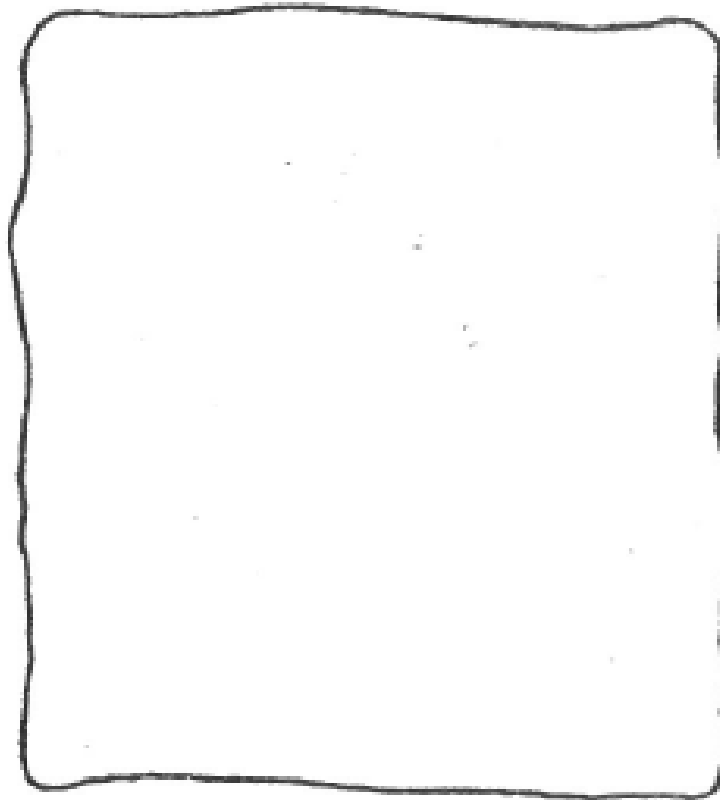
AS IMPLEMENTED BY
THE STATE AGENCY

JAK USTAWA STAJE SIĘ PRAWEM

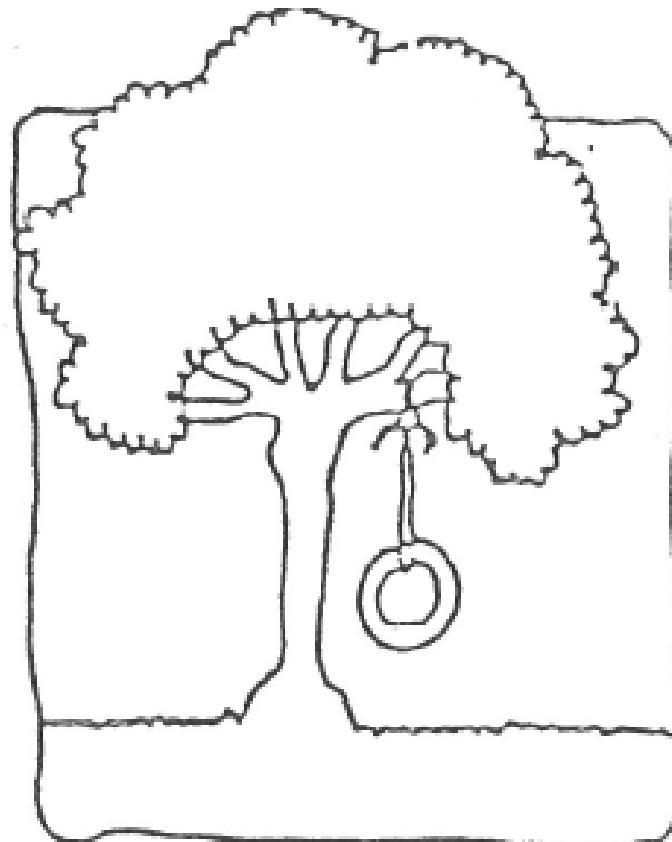
AS REPORTED BY THE
MEDIA

JAK USTAWA STAJE SIĘ PRAWEM

AS UNDERSTOOD BY
THE PUBLIC

JAK USTAWA STAJE SIĘ PRAWEM

WHAT WAS ACTUALLY
NEEDED

CZY ISTNIEJE JAKIEŚ SZCZEGÓLNE OGRANICZENIE ODSTĄPIENIA OD UMOWY O ZAMÓWIENIA PUBLICZNE?

- **Art. 137 p.z.p.**

„Do umów w sprawach zamówień publicznych (...) stosuje się przepisy ustawy (...) kodeks cywilny, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej.”

- **Art. 143 c pkt. 7 p.z.p.**

„Konieczność wielokrotnego dokonywania bezpośredniej zapłaty podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy lub konieczność dokonania zapłat za sumę większą niż 5% wartości umowy (...) może stanowić podstawę do odstąpienia od umowy (...).”

- **Art. 145 p.z.p.**

„W razie zaistnienia istotnej zmiany okoliczności powodującej, że wykonanie umowy nie leży w interesie publicznym, czego nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy, zamawiający może odstąpić od umowy w terminie 30 dni od powzięcia wiadomości o tych okolicznościach.”

ODSTĄPIENIE OD UMOWY O ROBOTY BUDOWLANE W K.C.

- I. Umowne prawo odstąpienia od umowy: art. 395 § 1
- II. Ustawowe prawo odstąpienia: część ogólna
art. 491 § 1 i 491 § 2
- III. Art. 492 *lex commissoria* (ustawowe czy umowne?)
- IV. Ustawowe prawo odstąpienia: część szczególna
art. 335, 636 § 1 w zw. z art. 656,
art. 644 w zw. z art. 656

UMOWNE PRAWO DO ODSTĄPIENIA OD UMOWY

- **Art. 395 § 1 Kodeksu cywilnego**

„Można zastrzec, że jednej lub obu stronom przysługiwać będzie w ciągu oznaczonego terminu prawo odstąpienia od umowy. Prawo to wykonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie.”

Art. 395 § 2 k.c.

„W razie wykonania prawa odstąpienia umowa uważana jest za niezawartą. To, co strony już świadczyły, ulega zwrotowi w stanie niezmienionym, chyba że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu. Za świadczone usługi oraz za korzystanie z rzeczy należy się drugiej stronie odpowiednie wynagrodzenie.”

SN 9 września 2011 r. (I CSK 696/10); SN 23 września 2008 r. (V CSK 379/07); SA Poznań 4 lutego 2010 r. (I Aca 973/09)

Art. 395 § 2 k.c. jest *ius dispositivum* i można skutki odstąpienia regulować w umowie niezależnie od tego, czy umowa o roboty budowlane jest kwalifikowane jako charakteryzujące się świadczeniem podzielnym, czy nie.

- Kara umowna za odstąpienie od umowy a kara umowna z tytułu niewłaściwego wykonania umowy (SN 5 października 2006 r. (IV CSK 157/06, OSNC 7-8 poz. 114))
- Jeżeli odstąpienie od umowy jest związane z brakiem płatności, to kara umowna za odstąpienie jest jednoznaczna z karą umowną za brak płatności.
Tak – SN 17 grudnia 2008 r. (I CSK 240/08)
SN 7 lutego 2007 r. (III CSK 288/06)

LEX COMMISSORIA

▪ Art. 492. k.c.

„Jeżeli uprawnienie do odstąpienia od umowy wzajemnej zostało zastrzeżone na wypadek niewykonania zobowiązania w terminie ściśle określonym, strona uprawniona może w razie zwłoki drugiej strony odstąpić od umowy bez wyznaczenia terminu dodatkowego. To samo dotyczy wypadku, gdy wykonanie zobowiązania przez jedną ze stron po terminie nie miałoby dla drugiej strony znaczenia ze względu na właściwości zobowiązania albo ze względu na zamierzony przez nią cel umowy, wiadomy stronie będącej w zwłoce.”

- SA Wrocław 8 maja 2013 r. (I Aca 424/13; lex 1350448)

Konwersja wadliwego umownego prawa odstąpienia (art. 395 § 1 k.c.) na *lex commissoria* (art. 492 k.c.)

- SA Łódź 7 maja 2014 r. (I Aca 1357/13) (*lex commissoria* jest szczególnym przypadkiem umownego prawa odstąpienia i wymaga wskazania terminu)

Przeciwnie:

- SA Warszawa 14 sierpnia 2013 r. (VI Aca 37/13) (*lex commissoria* nie jest bowiem umownym prawem odstąpienia od umowy, a jedynie umowną modyfikacją ustawowego prawa odstąpienia).
- SA Warszawa 18 listopada 2014 r. (VI Aca 175/14) („rozszerzająca interpretacja art. 492 k.c. – z pominięciem ratio legis tego przepisu jest niedopuszczalna” – odstąpienie od umowy na podstawie art. 492 k.c. tylko, gdy świadczenie traci znaczenie przez sam fakt, że nie zostało wykonane w ściśle określonym terminie).

USTAWOWE PRAWO ODSTĄPIENIA OD UMOWY O ROBOTY BUDOWLANE

Art. 491 § 1 k.c.

„Jeżeli jedna ze stron dopuszcza się zwłoki w wykonaniu zobowiązania z umowy wzajemnej, druga strona może wyznaczyć jej odpowiedni dodatkowy termin do wykonania z zagrożeniem, iż w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu będzie uprawniona do odstąpienia od umowy. Może również bądź bez wyznaczenia terminu dodatkowego, bądź też po jego bezskutecznym upływie żądać wykonania zobowiązania i naprawienia szkody wynikłej ze zwłoki.”

Art. 491 § 2 k.c.

„Jeżeli świadczenia obu stron są podzielne, a jedna ze stron dopuszcza się zwłoki tylko co do części świadczenia, uprawnienie do odstąpienia od umowy przysługujące drugiej stronie ogranicza się, według jej wyboru, albo do tej części, albo do całej reszty niespełnionego świadczenia. Strona ta może także odstąpić od umowy w całości, jeżeli wykonanie częściowe nie miałoby dla niej znaczenia ze względu na właściwości zobowiązania albo ze względu na zamierzony przez nią cel umowy, wiadomy stronie będącej w zwłoce.”

USTAWOWE PRAWO ODSTĄPIENIA OD UMOWY O ROBOTY BUDOWLANE

▪ Art. 379 § 2 k.c.

„Świadczenie jest podzielne, jeżeli może być spełnione częściowo bez istotnej zmiany przedmiotu lub wartości.”

▪ Świadczenie niepodzielne

SN 5 grudnia 1979 (II CR 433/79 lex 8199)

SN 14 marca 2002 r. (IV CKN 821/00 lex 54375)

SN 4 września 2002 r. (I CK 1/02 lex 1163590)

SA Katowice 3 lipca 2008 r. (V Aca 199/08 lex 470084)

SN 16 maja 2013 r. (V CSK 260/12 OSNC-ZD 2014/3/49)

▪ Świadczenie podzielne

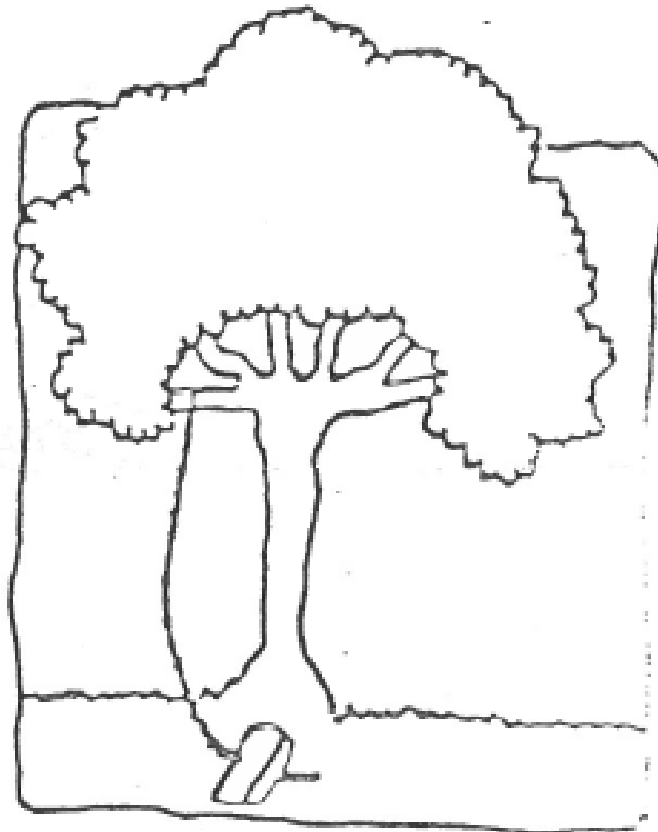
SN 19 marca 2004 r. (IV CK 172/03, OSNC 2005/3/56/lex 112927)

SN 13 czerwca 2008 r. (I CSK 13/08)

SN 20 kwietnia 2006 r. (III CSK 11/06 lex 439201)

SN 13 marca 2013 r. (IV CSK 508/12 lex 1347888)

Niepodzielność przedmiotu świadczenia nie może być utożsamiana z niepodzielnością świadczenia. Przesądzenie podzielności lub niepodzielności charakteru świadczenia zależy będzie od postaci przedmiotu świadczenia i od woli stron.

AS IMPLEMENTED BY
THE STATE AGENCY

ODSTĄPIENIE OD UMOWY O ROBOTY BUDOWLANE – CZĘŚĆ SZCZEGÓLNA

▪ **Art. 656 k.c.**

„Do skutków opóźnienia się przez wykonawcę z rozpoczęciem robót lub wykończeniem obiektu albo wykonywania przez wykonawcę robót w sposób wadliwy lub sprzeczny z umową, do rękojmi za wady wykonanego obiektu, jak również do uprawnienia inwestora do odstąpienia od umowy przed ukończeniem obiektu stosuje się odpowiednio przepisy o umowie o dzieło.”

▪ **Art. 635 k.c.**

„Jeżeli przyjmujący zamówienie opóźnia się z rozpoczęciem lub wykończeniem dzieła tak dalece, że nie jest prawdopodobne, żeby zdołał je ukończyć w czasie umówionym, zamawiający może bez wyznaczenia terminu dodatkowego od umowy odstąpić jeszcze przed upływem terminu do wykonania dzieła.”

▪ **Art. 636 § 1 k.c.**

„Jeżeli przyjmujący zamówienie wykonywa dzieło w sposób wadliwy albo sprzeczny z umową, zamawiający może wezwać go do zmiany sposobu wykonania i wyznaczyć mu w tym celu odpowiedni termin. Po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu zamawiający może od umowy odstąpić albo powierzyć poprawienie lub dalsze wykonanie dzieła innej osobie na koszt i niebezpieczeństwo przyjmującego zamówienie.”

▪ **Art. 644 w zw. z art. 656 k.c.**

„Dopóki dzieło nie zostało ukończone, zamawiający może w każdej chwili od umowy odstąpić płacąc umówione wynagrodzenie. Jednakże w wypadku takim zamawiający może odliczyć to, co przyjmujący zamówienie oszczędził z powodu niewykonania dzieła.”

KONTAKT

Maciej Jamka

Partner Administracyjny

Maciej.Jamka@klgates.com

+48.22.653.4204

K&L GATES